

Sociální služby mají problém: kvalifikaci a násilí. Vzniká návrh řešení

20. května 2023 18:14

Když dnes nastoupí nový zaměstnanec do sociálních služeb, nemusí svou práci úplně umět. Vzdělání si má doplnit kvalifikačním kurzem až do 18 měsíců od nástupu. A to se Asociaci poskytovatelů sociálních služeb (APSS) nelíbí – takoví lidé nemohou pracovat samostatně. A navíc dělají chyby.

ilustrační snímek | foto: Profimedia.cz

„Zaměstnavatelé přirozeně kurz spíše odkládají, aby měli větší jistotu, že je daný pracovník skutečně vhodný a zůstane u nich. Zákon to umožňuje,“ nelíbí se prezidentovi asociace Jiřímu Horeckému.

cu po nastupu do zaměstnání.)

¹ Registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925, rozpočet: 29,2 milionu Kč, doba realizace projektu: 1. 3. 2017–31. 10. 2021.

Podle něj nedostatek kompetencí a vzdělání je jeden z problémů, který může vést k profesním selháním. Doplnil, že jde pouze o změnu prováděcí vyhlášky, jejíž úprava je legislativně jednodušší, a tudíž by bylo reálné, aby tyto změny platily již od 1. ledna 2024.

Se změnou souhlasí například ředitelka z hradeckého domova pro seniory U Biřičky Daniela Lusková. Podle jejích slov v současné době zaměstnavatelé využívají lhůtu v zákoně a vlastní zaškolení.

Jednotlivé části vzdělání nejsou dostatečně rozebrány, pakliže jde o člověka bez praxe, tak praktická část má malý rozsah.

Daniela Lusková

ředitelka domova pro seniory U Biřičky

„Jedná se pouze o kurz v rozsahu 150 hodin. Jednotlivé části vzdělání nejsou dostatečně rozebrány. Když jde o člověka bez praxe, má praktická část malý rozsah. Nízké vynaložené úsilí na získání kvalifikace nepodporuje výdrž, zvyšuje fluktuaci mimo obor a nepodporuje prestiž profese,“ komentovala pro iDNES.cz současný stav Lusková.

Doplnila, že pokud jde o chyby, tak jsou způsobeny více faktory. „Jednak nízké vzdělání, ale i selhávání managementu v oblasti nastavení procesů a následné kontroly.“

S návrhem souhlasí i ministerstvo práce a sociálních věcí. „V blízké době by mělo dojít k jednání s APSS v souvislosti projednáním dalšího postupu,“ řekl pro iDNES.cz mluvčí MPSV Jakub Augusta.

Návrh na změnu kvalifikačních podmínek pracovníků v sociálních službách

1**ZÁKLADNÍ KURZ**

24 hodin
do **3** měsíců
po nástupu
do sociální služby

2**UNIVERZÁLNÍ KURZ**

120 hodin
do **12** měsíců
po nástupu
do sociální služby

3**SPECIALIZAČNÍ KURZ**

48 hodin
do **18** měsíců
po nástupu
do sociální služby

Čeho chceme docílit?

- Urychlit proces celoživotního vzdělávání.
- Stanovit minimální úroveň vzdělávání.

5 modulů**1****MODUL**

Cílová skupina:

- **Stanovit rozsah** celoživotního specializovaného vzdělávání, které není součástí zákonem stanoveného ročního rozsahu (24/48 hodin za rok)².
- **Udělat revizi obsahu** současného kvalifikačního kurzu a v jeho úvodní části přidat problematiku násilí a „abusementu“.
- **Přechodné období** 3 roky.
- **Výjimka** pro studenty a absolventy (připravující se na budoucí povolání v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb.).
- **Dílním cílem je vydání metodiky** APSS ČR x MPSV „Jak správně postupovat při vzdělání a zaměstnávání nových zaměstnanců na pozici pracovníků v sociálních službách“.

Výběr specializačních modulů bude závislý na rozhodnutí managementu daného zařízení dle převažující cílové skupiny v zařízení sociálních služeb.

² Stávající návrh zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

seniři a osoby s demencí

2 MODUL

Cílová skupina: osoby s tělesným, smyslovým postižením a duševním onemocněním

3 MODUL

Cílová skupina: osoby s mentálním a kombinovaným postižením či s poruchami autistického spektra

4 MODUL

Cílová skupina: dospělí, děti, rodiny v krizi nebo ohrožené sociálním vyloučením anebo s rizikovým způsobem života a osoby ohrožené závislostním chováním

5 MODUL

Práce s lidmi v komunitních službách

Vzdělávání ve třech stupních

Zkušenosti z praxe však podle asociace ukazují, že poskytovatelé vysílají na kvalifikační kurz své zaměstnance po 10 až 15 měsících od nástupu do zaměstnání. Z toho důvody chce APSS zpřísnit podmínky a vše urychlit.

„Vzdělávání by bylo tříступňové, přičemž první úroveň by bylo potřeba splnit již do 3 měsíců po nástupu do sociální služby (základní kurz), druhou úroveň do 12 měsíců (univerzální kurz) a třetí, a to specializační kurz, do 18 měsíců po nástupu do sociální služby,“ navrhla asociace.

Stát chce změnit příspěvek na péči. O peníze by přišli příbuzní postižených

Kvalifikační kurz by se měl také věnovat problematice násilí, dosud totiž vzdělávání v této oblasti nebylo prioritou. Horecký současně doplnil, že asociace chce vytvořit manažerský monitorovací nástroj založený na sebehodnocení a soubor pravidel, jak postupovat při zjištění násilného chování v zařízení.

„Poskytovatel sociální služby by každý rok vyplnil do automatizovaného webového dotazníku základní data a údaje, které mají vliv na případný výskyt násilí, jako například vzdělávání personálu, počet zaměstnanců na klienta, kontrolní mechanismy a jejich četnost, supervize zaměstnanců, fluktuace pracovníků, zjišťování zpětných vazeb od klientů a rodin či dohledové audity kvality,“ přiblížil prezident asociace a současně doplnil:

„Následně by obdrželi hodnocení, a to automaticky s doporučením na případné změny či aktivity.“

Není to otázka výskytu, ale odhalení

Horecký zmínil, že zhruba každý rok se objeví jeden či dva případy násilného chování či zneužívání v sociálních zařízeních. Nutno však podle něj doplnit, že se v této frekvenci Česko neodlišuje od jiných zemí, jako jsou například Rakousko či Francie.

Nejde přitom jen o psychické a fyzické násilí, výjimkou není ani to sexuální.

Horecký říká, že se nejčastěji objevuje v pobytových službách. Není to podle něj ani tak otázkou výskytu, jako spíš odhalení. „Zatímco v pobytových službách je větší počet pracovníků, a pokud se zde objevuje násilné chování, zneužívání nebo zanedbávání péče, pak to dříve či později někdo objeví a následně se to řeší, v terénních službách je situace daleko složitější,“ řekl dále pro iDNES.cz Horecký.

Krmení bez zubů i nadávky. Ošetřovatelka líčila dění v domově pro seniory

Právě v domácnostech jsou podle něj často přítomni pouze dva lidé – klient a pečovatelka. „Například v případech, kdy pečovatelka zjistí, že ze strany člena rodiny dochází k násilnému chování, velmi často se stává, že to senior nechce ani řešit, protože se obává reakcí násilníka, se kterým žije ve stejné domácnosti nebo k němu pravidelně dochází,“ přiblížil situaci.

Násilím je potřeba se více zabývat

Na jeden z mnoha případů upozornila redakce iDNES.cz zhruba před dvěma lety. Tehdy dvaadevadesátiletý Josef S. žil ve společné domácnosti se svou dcerou, občas se za ním stavila vnučka. Pan Josef byl i na svůj věk vitální, chodil na nákupy či si sám vařil. Jenže co se odehrávalo za dveřmi panelového domu, věděli jen někteří sousedé. Právě oni slyšeli, jak na něj jeho dcera často křičí a sprostě mu nadává.

Senior se například nepotýkal jen s hrubými nadávkami, jeho dcera mu také brala peníze z účtu a chtěla svého otce zavřít na psychiatrii. Přestože po psychické stránce na tom byl muž naprosto v pořádku. Nakonec mu pomohla až vnučka.

Podle Horeckého stát může projevy a případy odhalovat prostřednictvím inspekce kvality sociálních služeb nebo v rámci kontrol a návštěv veřejného ochránce práv.

Nenávidění svými dětmi. Senioři čelí týrání i v pečovatelských domech

„Poskytovatelé sociálních služeb se shodli, že by potřebovali nějaké doporučené postupy, jak případům projevů násilí předcházet, jak je včas detekovat a správně intervenovat,“ sdělil Horecký.

Ohledně násilí kvituje kroky i MPSV. „Zvládním násilného chování v prostředí sociálních služeb je potřeba se více zabývat. Budeme o tom jednat,“ uvedl k návrhu Augusta z MPSV. Podle jeho slov v souvislosti s návrhem asociace se bude MPSV osvětě násilí v sociálních službách více věnovat a snažit se o něm zvyšovat povědomí.

„Osvěta je nedílnou součástí prevence a může leckdy pomoci předejít rizikovým situacím,“ doplnil Augusta s tím, že zatím není jasné, kdy by mohl začít nástroj fungovat. Danou problematiku ještě bude nutné projednat s asociací.